

LAILA til POMMES FRITES på ØSTLANDET

0. Dyrkingsmål

Laila til pommes frites bør inneholde en stor andel knoller over 50 mm. Endel pommes frites-varianter krever også poteter i 42 – 50 mm. Stivelsesinnholdet skal være mer enn 14 %, med et optimum på 17 - 18 %.

1. Settepotetoppformering.

Innkjøp hvert år av statskontrollerte settepoteter til 15 % av arealet. Disse benyttes til oppformering av egne settepoteter for neste år. Dette arealet bør være skjermet fra annen potetdyrking, og må ha en god forgrøde, ikke poteter de tre siste åra eller korsblomstra vekster det siste året.

Setteavstanden i oppformeringa må være kort, 20 cm, for å gi mye settepoteter.

Settepotetstørrelsen skal være jevn både i oppformeringa og i dyrkingsåret, maks.10 mm variasjon. Settepotetene må derfor fraksjoneres også for eget bruk.

For å beregne kg/daa veies minst 100 stk settepoteter. Middelvekta av disse (gram) divideres på radavstand(m) x setteavstand(m). Eksempel: $60 \text{ g} / (0,80\text{m} \times 0,20\text{m}) = 375 \text{ kg/daa}$.

2. Forbehandling av settepotetene.

Laila må lysgros for tidlig levering. Det foregår ved at settepotetene lagres ved ca. 4 °C fram til 4 uker før setting. Deretter kan de lysgros i kasser ved 12 °C fram til setting.

Lav temperatur i startfasen gir få groer og få stengler, og dermed få, men store knoller i avlinga.

Lys: 50-100 lux innendørs (leselys).

Lysgroing kan også foregå utendørs i sekker. I den første perioden kan sekkene stå innendørs i ca. 12 °C. Lys innendørs fra starten er gunstig, men ikke nødvendig hvis andre varmekilder finnes. Når groene er ca. 5 mm må potetene ut i sollyset der de står i plasttelt eller kjøres inn om natta. Innelys er ikke nok til å stoppe lengdevæksten på groene.

Lysgroing skal alltid foregå ved høy luftfuktighet, men potetene skal aldri bli fuktige.

3. Vekstskifte.

Det skal ikke være dyrket poteter på skiftet de siste 2 åra. Helst bør det være 3 år uten potet.

4. Jordarbeiding.

Grundig steinfjerning/steinstrenglegging for å få løs jord fri for stein og klump større enn 30 mm ned til minst 20 cm jorddybde.

5. Gjødsling.

Mengden tilpasses lokale forhold, f.eks. 84 kg YaraMila Fullgjødsel 12-4-18 mikro pr. dekar på næringsrik jord med middels høyt moldinnhold.

Alternativt 90 kg YaraMila Fullgjødsel 8-5-19 mikro + 20 kg YaraLiva Nitrabor, der halvparten av kalksalpeteren gis om våren og resten tilføres umiddelbart før hypping.

6. Radavstand

Radavstanden må være minimum 75 cm (gjærne 80 cm). Sporvidden på traktorene og radavstanden må være nøyaktig tilpasset hverandre. Sprøytas bombredde må også harmonere med radavstanden. Bruk smale dekk på traktorer som skal brukes i potetåkeren.

Det er gunstig med “parfærer” der traktorhjula går i breie tomfærer. Radavstanden skal være

85 cm der hjula går og 75 cm midt under traktoren når gjennomsnittsavstanden er 80 cm og traktorens sporvidde 160 cm.

7. Setteavstand

Setteavstanden bør være ca 30 cm, noe kortere for de minste og noe lenger for de største settepotetene. Det gir stor avling i midlere knollstørrelse. Med 50 grams knoller og 80 cm radavstand og 30 cm setteavstand blir dette 208 kg settepoteter pr. daa. Med 80 grams knoller og 80 cm radavstand og 35 cm setteavstand blir dette 285 kg settepoteter pr. daa (se formel under pkt. 1 Settepotetoppformering).

8. Setting.

Setting så raskt jorda er laglig. Settedybden bør være ca. 3 cm under utjevnet "flatt land" med ca. 7 cm jorddekning. Radene bør pakkes godt etter setting.

9. Hypping.

Det er viktig å hyppe grundig etter oppspiring, på 15-25 cm rishøyde før plantene skades av kjøringa. Det er gunstig å lage breie og høye rader med plass til stor avling, slik at knollene ikke blir liggende i jordoverflata og blir grønne. **Laila er svak for grønnfarging.**

10. Plantevern.

Ugraset bekjempes mekanisk og/eller med kjemiske midler.

Tørråte er vår viktigste potetsjukdom og må bekjempes. Følg lokal veiledningstjeneste. **Laila kan angripes av tørråte tidlig om sommeren.**

11. Vanning.

Hold jevn fuktighet i hele vekstsesongen. Potetplanta trenger i gjennomsnitt 3-4 mm vann pr. døgn fra 2 uker etter oppspiring. Ujevn fuktighetstilgang gir stor risiko for flatskurv, vekstsprekker, kolv og andre indre defekter. Ujevn fuktighetstilgang kan også gi utsatt modning.

12. Høsting.

Potetene må høstes tidlig, men stivelseinnholdet må være over 14 %.

For direkte levering til fabrikken, kan man høste på gulmodent ris. Husk at tørråtesprøytinga følges opp meget nøye i innhøstingsperioden.

Alternativt må risdreping foretas ca. 10 dager før opptak. Alt bladverk skal drepes, om nødvendig med 2 gangers kjemisk behandling eller mekanisk + kjemisk. Pass på sprøytefristen, men husk samtidig å beholde virkning av tørråtemidlene helt fram til høsting! Potetene tørkes raskest mulig opp, gjerne utendørs et par timer hvis været er gunstig uten sterk sol. Heving av potettemperaturen **før** innkjøring på lager er gunstig, men må ikke skje etter at potetene er i hus.